

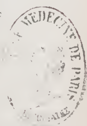
QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA IN SCHOLIS MEDICORUM

Die Jovis 18 mensis Decembris 1721.

M. JACOBO TRANT,

DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An passio vulgò hysterica dicta ab utero?

I.

CUM multi sunt morbi, quibus conflictantur miseræ mulieres; tùm nullum omninò reperias fæmineo sexui aut familiarem magis, aut sæpius importunum quàm ægritudinis genus illud, cui passionis hystericæ nomen recentium Medicorum authoritas veterum exemplo imposuit. Et malum quidem hoc ὑστερικόν πάθος, sive ὑστερικὴ πνίξ Græcis audiebat, quòd existimarent morbum, si quis est, pertinacissimum ab utero malè scilicet affecto sic pullulare, ut aliundè nec gigni posset nec deberet. Uterum enimverò, sursùm ferri, deorsùm moveri, δεῖν καὶ πάσχειν, appetere, fugere, amare, odisse non autumabant modò, sed asseverabant, sic quasi necessum esset cudendi hominis officinam iisdem fermè, ac animadvertimus hominem ipsum, virtutibus insigniri. Verùm uteri in hypo-

gaſtrio ſitus, vincula, quorum beneficio tam infernè, quàm ſupernè variis corporis partibus alligatur; ipſius indoles partis atque natura, quæ cultri anatomici ope vel leviter intellecta, rationis uſum præſtantiſſimo alioquin viſceri non competere ſatis ſuperque declarat; hæc inquam omnia certò certiùs arguunt, uterum ut ut à præpotente Deo nobiliſſimo muneri deſtinatum, tamen eſſe, non ſecus ac plurimas corporis partes, quodam modo viſcus & ἀκίνητον & ἀπαθὲς. Quod enim iiſdem planè rebus conſtare deprehenditur, ac muſculorum membranarumque compages, cum muſculis membraniſque officii ratione conſentit.

II.

SYMPTOMATA græcè ſonant idem, ac latinè accidentia; ſeu quæ fortuito caſu contingunt. Nos mechanicâ neceſſitate niti ponimus ægritudinum ſymptomata, quæ quemadmodum à morbo ſunt, ita morbi cauſam, indolemque demonſtrant. Ne credideris tamen ſymptomatum in eo poſitam eſſe rationem, ut nulla ſint, quæ natales ſuos non deſignent & originem. Eſt verè medentis circumſpicere, ſymptomatumque plerumque congeriem in eum coacervare finem, ut morbi tum cauſa, tum ſpecies ex his ſignis eruantur. Symptomatum ergo varia eſt multùmque diverſa ratio. Eſt enim, quod morbum mentitur non ſuum; eſt, quod morbum etiam ſuum diſſimulat; eſt, quod propriè dicti ſymptomatis larvam induit; eſt denique quod morbum, unde fluit, nunc innuit malignè, nunc luculenter & ſatis apertè docet. Hujuſmodi ſymptoma ſignum vocant pathognomonicum; quod cùm rariùs occurrat, ſapienter eſt ex obſervationum fontibus ea derivata lex, ut non niſi ex ſymptomatum plerumque ſyndrome ſit tractandorum morborum methodus inſtituenda. Præcipimus igitur, ut ne morborum indolem cauſamve inde quis putet interpretandam, unde morborum cognitio incerto vel unius, vel pauciorum ſymptomatum argumento deduci poſſe comperitur. Symptomata, quibus obſervatur ſtipari paſſio vulgò hyſterica dicta, uteri morbum arguere non videntur.

III.

QUÆ ſymptomata deſignant paſſionem vulgò hyſtericam dictam; ſunt præſertim dolores colici, Borborygmi, tenſiones hypochondriorum, inteſtinorum, muſculorum abdominis, aliarumque partium convulſivi motus, vomitus enormes, ſenſus doloris perquam importunus ponderis ſuæ gravitatis obliti, quaſi pilæ aſcendentis à pubis oſſe uſque ad laryngem, riſus, non voluntatis, ſed morbi imperio elicitus, profuſæ lachrymæ, diaphragmatis tum convulſiva, tum tonica contractio, unde anhelitus & ſtrangulatio. Hæc ſi quis viderit, obſervaverit, expenderit, intelliget profectò aut totum corpus peccare, aut ſi morbum alicui corporis parti eſſe ſtatuet adſcribendum, eum non ab utero, ſed aliundè proficiſci.

IV.

QUOD ſpectat hujus mali remedia, nemo neſcit ea eſſe ejuſmodi, quibus uteri minùs, quàm aliarum rerum vitia, cor-

rigi soleant, & salubriter emendari. Obvium est illud & Medicis haud ignotum, fœminas, quò sunt habitiori corpore, quò sunt desides magis, quò sunt in venerem negatam proniores, eò passionis hystericæ telis esse magis opportunas. Non inde colliges tamen, aut cumulatam è vitâ deside pinguedinem, aut negatam viri consuetudinem, aut copiam alimenti, quàm par est, uberiorem, si quid peccant, labem suam utero potius inurere, quàm aliis corporis partibus, quas non modò rationis argumentum, sed etiam adhibendorum remediorum fides, mali sedem esse declarant. Remedia, quæ in hoc morbo non modo nuncupantur, sed & sunt herculea; sunt imprimis chalybeata, nervorum tonum; narcotico-volatilia, spirituum, si qui sunt, animalium crasim copiamque resarcientia. Hæc autem emendandis uteri vitiis quemadmodum vix conferunt, sic ad aliarum corporis partium morbos tollendos, evellendosque facere deprehenduntur. Unde non symptomata modò passionem vulgò hystericam dictam stipantia, sed & remedia ad profligandum malum feliciter excogitata, sic alias corporis partes spectant, ut uteri neque morbum illa, neque hæc medelam significent.

V.

QUOD Græcis νεῦρον; illud Romanis, nervus est. Utrumque vocabulum ad funiculorum silvam è cerebro & spinali medullâ propagatam pertinet magis, quàm ad musculorum extrema; quæ quemadmodum nos semper tendines, sic illi nervos nonnunquam appellabant. Invaluit tandem mos, ut nervorum nomen diffusis è cerebro, cerebello, & spinali medullâ funiculis tribueretur solis, nec ad aliud quid indicandum dubiâ significatione traheretur. Nervos ex osseis, quibus involvuntur, speluncis in totum corpus expatiari, & in ramos ramusculosque propemodum infinitos dispertiri, nemo nescit. Hinc sensûs & motûs petas originem. Nam abscisso, ligato, obstructo nervo, aut sensum perimi, aut aboleri motum, aut utrumque perire contingit & prorsus extingui. Jam verò si perpenderis, quot quantique motus in corpore humano præter voluntatis imperium fiant, rectè cæteroquin intellectâ nervorum indole; non dubitabis affirmare hæc eadem sensûs & motûs instrumenta, quantùm otii malè feriati desidiâ peccant, tantùm præposterâ diligentiâ & immodici laboris furore nocere. Sed quo mechanismo motûs aut aucti, aut insigniter imminuti, aut sublati penitus & extincti rationem in nervos, tanquam in genuinos fontes duxeris esse refundendam? Rem periculosæ plenam aleæ ne scrutere curiosius, ne difficillimarum nugarum scopulis allidas navem velo remoque carentem. Nam qui spiritus animales in nervorum cavo cursitare dixerunt, rationem ducem videntur secuti. Omne tulissent punctum, si quam ratio suaserat viam, eam experimenta sæpius quàm feliciùs tentata persuasissent. Suos etiam patiuntur manes, qui nervos negant esse meabiles, & ducto à fidibus exemplo, nervorum motum, ope vibrationum scilicet & undulationum enucleare conantur. Verùm quicquid hi, illi, in contrarias par-

res diſputent, ſufficiat innoteſcere nobis, à nervis motum omnem ſeuſumque proficiſci. Ergo non modò naturales, ſed & qui fiunt præter naturam motus à fibris nerveis cùm pendeant, conſequens eſt convulſiones tum alias, tum hyſtericas à nervis, tanquam à cauſâ proximâ conſtanter oriri. Nam ſive à ſpiritibus animalibus convulſivos inchoari motus atque abſolvi ſuſpicere; ſive à ſolidâ nervorum compage non aperiri modò, ſed etiam claudi ſcenam exiſtimes; ἀπασμῶν Authores, ſubtiliſſimo liquore vel inſtructos, vel deſtitutos nervos ſemper agnoſcas, oportet. Nam ſpirituum animalium propugnatores aiunt ſpiritus in morbis convulſivis æquo copioſius, aut ſolito facilius fluere in partes morbo conflictatas. Hujus rei forſan ſuſpicantur inde petendam eſſe rationem, quod aut juſto patentior eſt ſpirituum ad partes convulſas via, aut juſto ſtrictius ad partes non convulſas iter, aut quòd in eundem effectum utraque cauſa conſpirat. Qui ſolidam eſſe nervorum compagem ponunt, ab eorum vibrationibus & elatere motus tum naturales tum præter naturam deducendos eſſe defendunt. Sed miſſis opinionum tenebris, ne in fiendi modum lepidè magis quàm utiliter introſpiciamus; ſentiamus quod res eſt; &, ſi quidem nullus ambigit quin ſyſtema nervoſum ſpaſmos ſuo quodam ſibi jure vindicet, pronunciemus paſſionem vulgò hyſtericam dictam, à nervoſo genere ſic pendere, ut ab alio fonte non intelligatur proximè poſſe deduci. Quid quòd uterum ſi culpaveris, quid ſentiendum putabis de morbo virorum, quam Antiqui melancholiam nuncuparunt? Licèt enim ab utero non pendeat, ejuſdem tamen eſt indolis, ac mulierum morbus, paſſio vulgò hyſterica dicta.

Ergo paſſio vulgò hyſterica dicta non ab utero.

Domini Doctores diſputaturi.

M. Emmanuel-Mauritius du Verney.	*M. Joannes-Franciſcus Leaulté.*	*M. Raymundus-Jacobus Finot.*
M. Ludovicus-Claudius Bourdelin.	*M. Jacobus-Antonius Millet.*	*M. Philippus-Bernardus de Bordegaraye.*
M. Michael-Ludovicus Vernage.	*M. Michael Peaget.*	*M. Ludovicus Lemery, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius.*

Proponebat Pariſiis NICOLAUS LE ROY, Rothomagæus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1721, à ſextâ ad meridiem.

Typis J. QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographii